

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Stane mesečno 2½ pšeničnih kg, celoletno 30 pk. V aprilu 1922 računamo pk po 4 din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 60 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

INTERPELACIJA

narodnega poslanca sodruga Rudolfa Golouha na ministra za zunanje stvari.

Gospod minister!

Po prevratu je ostalo v Italiji mnogo naših vojni ujetnikov, od katerih večina se je mogla povrniti domov šele leta 1920. in 1921. Oni, ki so se končno vrnil domov, so soglasno zatrjevali, da se je našim ujetnikom godilo silno slabo in da so jih italijanske oblasti zadrževali do zadnjega. Izgleda, da se nahaja še danes v Italiji nekaj naših ujetnikov. Glasom poročil, so italijanske oblasti že leta 1915. in 1916. transportirale v notranjost Tripolisa več tisoč vojni ujetnikov, med katerimi je bilo zlasti mnogo Slovencev in Dalmatincev. Od teh, da se nahaja v taborišču Merina še danes okoli 2600 revežev, o katerih oblasti in družine mislijo, da so pomrli. To taborišče je oddaljeno okoli 10 dni hoda od morja in tam morajo preganjani in lačni jugoslovanski ujetniki kopati pesek v zlatem rudniku. Po poročilih onih, ki so mogli od tam zbežati, je namera italijanske vlade, da se te ljudi sploh ne pošlje več domov. Poročila pravijo, da so se ti reveži obrnili večkrat na naše oblasti za pomoč, da pa niso dobili nikoli odgovora.

Z ozirom na to vprašam gospoda ministra:

1. Ali je pripravljen informirati se tako potom našega poslaništva v Rimu o usodi teh naših ujetnikov in če potrebno napraviti primerne korake pri italijanski vladi, in

2. da gospod minister sporoči narodni skupščini, kako je naša vlada skrbela za povrnitev naših ujetnikov iz Italije, kedaj so se poslednji povrnili, odnosno če in koliko se jih še nahaja v Italiji?

Prosim za odgovor v skupščini ter da smatrate vprašanje za nujno.

Belgrad, 6. aprila 1922.

Rudolf Golouh, nar. poslanec.

ZANIMIVOSTI IZ POŠTNEGA PAŠALIKA — DRUGEGA GLEDALIŠČA.

Kratka in skopa, pa vendar izredno značilna je bila izjava priče g. poštnega ravnatelja povodom obravnave glede poštne tatvine. Že ti skromni podatki iz tajinstvenih livad poštne uprave so morali vzbuditi začudenje pri socialno čutnem občinstvu. Zato ni nič manj značilno za naše razmere, da teh izjav ni prineslo tukajšnje časopisje. 350 že nameščenih uslužbencev je bilo po zadnjem pričeh same pometanih, baje radi različnih pregreškov, koj po prevratu na cesto. Ljudje božji, ste že slišali kaj takega? Da, vem, da ne. Tudi je kaj takega menda le pri pošti mogoče. Nihče se niti ne zveni za

te barbarske razmere. Hladna vest visokega funkcionarja govori cele knjige. Govori pa tudi ravnodušnost, s katero je bila sprejeta v javnosti. Brutalna samopašnost upravnih mogotcev nima tu nobenega nadzorstva. Sleherni, komur bije človeško srce v prsih, si je moral biti takoi na jasnem, da v poštni upravi nekaj ne more biti prav. Mora biti nekaj gnilega. In sicer tako gnilega, da smrdi do neba ter kriči po remeduri. Kakšni vzroki naj bi bili dovolj tehtni, da upravičujejo ugonabljanje eksistenc kar v masah? Brezdvomno se bo porabila tudi redukcija uradništva kar najizdatnejše, da se odstrani vse neljubo osebje vestnih in res delavnih uslužbencev. Kajti tudi v takem miljeju najslabše uspevajo. Koliko malenkostnih pa zlobnih šikan mora prenašati tak nameščenec! Odrivajo ga iz oddelka v oddelku, iz kraja v kraj, če je prav definitivna moč, da je končno že kar vrto glav, ko mnogi drugi mirno in leno sedijo leta in leta na istem prostoru. Če je to prerivanje v diametralnem nasprotju z bistvom prometne službe, kaj za to! Za to gospodje »strokovnjaki« nimajo smisla.

Povedal je g. ravnatelj tudi, kako se vari hitro in na debelo nižje osebje pri pošti. Kar pet takozvanih strokovnih tečajev je bilo sproženih z vso paro v obrat. Človek se nehote spomni na čudotvorne »mašine«, pri katerih gredo n. pr. stari ljudje noter, a na drugem koncu prihajajo mladi ven. Ta način »fabriciranja« poštnih strokovnjakov je pa čisto naravna posledica, če ljudi z isto paro ven mečejo iz zavoda.

Ničesar pa ni izvedela javnost o takozvanih makulaturah z znamkami, katerih so na tisoče pol znosili s klišeji vred iz tiskarn g. direktorju v — nadaljno varstvo in katere so baje nekaj zelo zanimivega in mikavnega za filateliste. Mogoče je, da je g. direktor vse lepo in v najlepšem redu po tozadevnih zapisnikih predložil sodišču. Oziroma zapisnik o komisijski uničenih makulaturah? Toda o tem se ni ničesar govorilo. In gospodje pri sodišču so bili s tem, kajpada, zadovoljni.

Kdor ne veruje, pa naj vola, če niso res to vse prave prvotne makulature. Da ne bi morebiti kdo mislil, da smo jih naknadno sami »sfabricirali«, ker smo imeli slučajno klišeje pri rokah in lastno tiskarno tudi v gospodarskem uradu (Filharmonia). Torej škarje in sukno, kakor pravijo. Zadeva je res sitna, ker so nekateri gospodje znali odpraviti in se odtegniti kmalu začetkom tiska, vsakemu nadzorstvu finančne uprave. Vse se je vršilo tako v lastnem delokrogu, lepo med seboj. Tu bi morali po našem mnenju spraviti več luči v zadevo, da hudobni ljudje ne zapadejo sumnji, češ, samo male tatove love, ki so itak le žrtev razmer, velike pa puste previdno uteči pravici. Ljudska go-

vorica ve itak marsikaj povedati o visokih gospodih filatelistih — grosistih v tej zvezi.

A kakor je dobremu, vestnemu pa inteligentnemu oseboju, kakoršnega bi si v zdravih razmerah najbolj želeli, pri pošti slabo postlano, je nasprotno tu Eldorado za moralne in duševne slabice. Posledice tega se kažejo bolj in bolj že dolgo vrsto let. Poštni urad je padel na nivô zakotne kramarije. Zlasti se to opaža na deželi. Ugled in avtoriteta nazunaj, disciplina in morala naznotraj propadajo od dne do dne. In tega se ne zavedajo, ali se nočejo zavedati gotovi oblastniki, misleči, da njim samim itak zagotavlja ugled in avtoriteto oholi in brezobzirni avtokratizem. Avstrijska uprava je pustila ta gnili birokratizem. Prenašalci in gojitelji tega opasnega zaplodka, ponižni lakaji v prejšnjem režimu, pa se trkajo sedaj na svoja demokratska in narodna prsa.

Kdor zna bolj kimati, prilizovati se, klečeplaziti na zgoraj; opravljati, vohuniti, denuncirati, intrigirati na zdolaj, ta je izvoljenec in na svojem mestu. Izdatna protekcija mu ne izostane. Je lepo število ljudi, ki so v par letih po prevratu kar po dvakrat, trikrat napredovali. Iz treh ravnateljev na svojih sistemiziranih mestih v celnem tržaškem ravnateljstvu, jih je sedaj kar ducat samo v Ljubljani, ki tvorijo iz livaležnosti nekako telesno avantgardo g. direktorja in so pomočniki pri poslih — zamorca. Oni že vedo zakaj.

Kaj pa je z organizacijami, bo marsikdo začudeno vprašal? Kaj te ničesar ne vidijo, ničesar ne delajo?

So pač tudi te verna slika razmer. Po starem avstrijskem pravilu »divide et impera«, je razcepila uprava po delu sicer enotno ne pa tudi socialno in gmojno enotno prometno uslužbenstvo v različne kategorije, da se v svoji nezrelosti in nezavednosti med seboj preklajajo in šopirijo. Na veliko veselje upravnih organov seveda. Vsaka teh kategorij ima svojo posebno organizacijo brez programa in tako brez vsake trdne pa zdrave podlage. Nekaka srednja skupina izdaja in si je osvojila celo listič »Poštni Glasnik«, iz katerega naj črpajo ubogi ljudje po sili svoj strokovni in organizatorični »Blažev žegen«, katerega pa je treba seveda pošteno plačati. Takrat se vsaj spomnijo, da so »organizirani«. Pred leti že so taki »strokovni« listi votlo grmeli v debelem nemškem tisku: »Postavna ureditev«, pa jih pokojna Avstrija niti pragmatizirati ni hotela, dasi ni imela nobenega stvarnega razloga proti temu. A votlo grmenje se je, kakor vedno, kmalu brez sledu razbučalo. Nepragmatizirani poštni uslužbenci pa so ostali še nadalje uboge brezpravne pare z morečimi dolžnostmi, pa brez pravic.

Spectator.

Politične vesti.

+ **Senzacijska brošura dr. Šusteršiča.** Vsi današnji listi se bavijo z brošuro bivšega klerikalnega voditelja dr. Šusteršiča, ki je izbral moto: Glas iz groba. Brošura prinaša senzacionalna razkritja o klerikalni politiki in prihaja do zaključka, da zasleduje klerikalizem same osebe ne koristi. Vpregel je zlasti duhovščino, ki je nepoučena o teh mahinacijah ter se slepo pokorava strankinemu vodstvu, ki reprezentira katoliško stranko. Današnji »Slovenec« prinaša uvodnik, v katerem se gospodje zelo nespretno zagovarjajo in potrjujejo vse obdolžitve, ki jih je navedel dr. Šusteršič. Brošure prvi iztiši so izšli včeraj in jih ni bilo danes zjutraj že nikjer več dobiti, tako hitro so segali po njih. Ker pa so jo tiskali v več tisoč izvodih, jo bodo zainteresirani še lahko dobili.

+ **Vlada izdaja kategorične demantije.** Proti popuščanju naše vlade glede rabske pogodbe, ki so jo sedaj spravili zopet na tapet pogajanj med našo in italijansko vlado, je došlo iz vseh krajev Jugoslavije v Belgrad mnogo protestnih izjav, nakar je vlada kategorično izjavila, da vesti o popuščanju niso resnične. Protesti bodo sedaj utihnili in diplomatska gospoda bo po tej krizi lahko v božjem miru zopet mešetarila za svoje koristi, za kak kondominij v Barosu n. pr. itd.

+ **Gospod Wrangel imajo polnomočje.** Iz Belgrada prihajajo poročila, da grozi Wrangel z odtegnitvijo — naše drž. podpore onim ruskim beguncem, ki se nočejo javiti njegovim inšpektorjem za pohod v Rusijo. Prva nesramnost je ta, da ruski begunci sploh kako podporo dobivajo, ko »nima« vlada nobenega denarja n. pr. za naše invalide; druga nesramnost je, da vlada podpira potom groženj za odtegnitev podpor. Wrangelove blazne načrte. Vlada bo take vesti seveda dementirala, ampak ne bo drugače, kot da se bo naš boj proti Wranglu nadaljeval tudi v znamenju boja proti nji. Gospod Wrangel našega ljudstva ne bo dolgo izzival, pa niti če ga bo podpiralo deset takšnih naših koruptnih vlad.

+ **Kako se je bivša cesarica Zita blamirala.** Ko so izgnali ubogega (na duhu!) cesarja in kralja Karla Habsburškega in njegovo prefrigano družico Zito na rajsko lepi otok Madeira, so mu prideli mnogoobrojno spremstvo. Bivša cesarica se je šopirila v krogu svojih visokih dvornih dam. Te so hotele položaj izkoriščati in so potom plačnega agenta trobile po vsem svetu, kako hudo trpi bivši cesarski in kraljevski dvor na zapuščenem Madeiru in zlasti, kako slabo oskrbovanje so mu odmerili. Toda damice so se uštele. Zakaj za stvar je izvedel tudi lastnik hotela, v katerem je bilo odkazano bivališče bivšega cesarja in njegove dične družbe. Ta pa je brzojavil svojemu bratu, ki živi na Dunaju in ki je pozval pisca na odgovor ter mu pošteno navil ušesa. In Dunaj se je smejal, ko je habsburški plačnec moral preklicavati vse, kar je pisal o bedi bivše cesarske družine, ki jo je baje morala trpeti na Madeiru.

+ **Zapadni amperializem stega svoje kremplje po Bolgariji.** Bolgarija je zaprosila, da ji antanta dovoli odgoditev plačila reparacij za tri leta. To ji je antanta dovolila, vendar ji je nato stavila pogoje, ki so neizvedljivi. Pri tem moramo nehoti misliti, da hočejo zavezniki Bolgarijo pravtako kolonizirati, kakor so to nameravali storiti z Jugoslavijo. Med drugim zahtevajo od Bolgarije, da jim izroči rudnike, nadzorstvo nad carino in pa raz-

orožitev civilnega prebivalstva. Kar se tiče zadnje zahteve, se nam zdi vsekakor čudna, vendar je težko izreči v tej stvari točno sodbo. Možni sta dve stvari: ali so razmere v Bolgariji res tako neurejene, da smatrajo zavezniki za umestno posredovati, ali pa so zavezniki tako nesramni, da se vtikajo navzlic načelu samoodločevanja narodov v razmere tuje države, kar bo najbrž držalo.

+ **Lienin pride v Genovo.** Današnji listi poročajo, da pride Lienin prav zgotovo te dni v Genovo. Na drugi strani pa so že prej danski listi poročali, da so Lienina videli, ko se je peljal skozi Kodani, dansko glavno mesto. Njegov prihod v Genovo bo prav gotovo pomirjevalno vplival na razburjene duhove buržujskih diplomatov, ki premeteni Čičerin žnjimi tako grdo ravna, da je joj!

ČRNA DESKA.

Stanovanjski urad ljubljanski in vojne žrtve.

Dne 7. aprila tega leta sem poročal v »Napreju«, da sem vnovič vložil prošnjo za stanovanje. Gospoda od stanovanjskega urada me je poklicala, da pridem danes v njen urad. V slučaju moje odsotnosti, je šla moja sonroga. Kaj je ta gospoda povedala moji ženi? Povedala je, da ni za mene in mojo družino stanovanja, ker sem se v samoobrani večkrat oglasil po časopisih ter očital gospodi nedelavnost.

Javnost naj sodi! Po enoletni borbi mi ta gospoda iz kaprice noče nakazati stanovanja. Politično ozadje igra pri tej gospodi veliko ulogo. Vsi oni, ki imajo upliv okrog stanovanjskega urada, se najbrže spodtikajo ob mojo osebo zato, ker sem po volji vojnih žrtev predsednik njih organizacije in obenem zopet po volji izkoriščenega delavnega sloja tajnik organizacije živilskih delavcev. Povrhu pa še to, da sem po prepričanju socialist. Krinka bo padla z obraza ter pokazala v pravi luči one ljudi, ki teptajo ljudske pravice.

Pisal sem in pisal bom, pisal bom toliko časa, dokler ne zmagam jaz ali Vi. Če Vi zmagate, bodo pisali moji nasledniki, ki obsojajo Vaše delo. Gospodu kraljevemu namestniku ministru Hribarju pa povem, da je skrajni čas, da zaščiti mene in mojo družino pred sigurno propastjo, v katero me je pahnil urad, ki nosi ime stanovanjski urad. — Ivo Meznarič, vojni invalid.

Tretje javno predavanje Zvonimirja Bernota, glavnega urednika »Napreja«: »Ali posvečuje dober namen slaba sredstva?« Po predavanju ima vsak pravico na vprašanje ali tudi na daljši govor, vendar ne nad 10 minut. — Petek, 14. aprila 1922. Velika dvorana »Mestnega doma« v Ljubljani. Začetek točno ob 20., konec najpozneje ob 22. — Sedeži v I. vrsti po 5 Din., v II.—VI. vrsti po 2 Din., v VII. do X. vrsti po 1 Din. Stojšče 50 par.

Dnevne vesti.

Ostavka. Središnji inšpektor rada, načelnik ministrstva socialne politike g. inž. A. Štebi je podal ostavko na državno službo.

Društvo slovenskih upodablajočih umetnikov je objavilo notico, v kateri zahteva pošiljatev umotvorov za belgajsko razstavo do 15. aprila, kar pa je bila pomota. Rok za pošiljatev poteče šele 15. maja t. l. — Za odbor: S. Šantel, preds.

Ljubljana.

Mestna hranilnica ljubljanska na veliko soboto ne uraduje.

Ljubljanske banke naznanjajo, da v soboto pred velikonočnimi prazniki ne bodo poslovale.

Jugoslovansko društvo za proučevanje angleškega jezika je že sredi marca započelo z angleškimi tečaji, in sicer z začetniškimi in z nadaljevalnimi, ki se vrše v poslopiju I. državne gimnazije. Vsi, ki se zanimajo za namene tega društva oziroma ki se žele naučiti ali izpopolniti v angleščini, so vabljeni, da svoj pristop javijo tajnici Mrs. F. Copeland (Hotel »Union«, soba 70), ali tajniku dr. Vladimiru Vidmarju (Erjavčeva cesta št. 4, I. nadstropje), kjer dobe tudi vse informacije. Čim dobi za to primeren lokal, otvori društvo knjižnico in bralnico. Eventuelno naklonjene ali za uporabo članov društveni knjižnici posojene angleške knjige naj naklonitelji pošljejo društveni knjižničarki gospe Mari Puntarjevi (Poljanska cesta 11, II. nadstr.).

Iz gledališke pisarne. Velikonočno nedeljo zvečer igra grofa Leicestra v »Mariji Stuart« g. Rogoz. Isti večer se izvaja v operi »Madame Butterfly« z gn. Thalerjevo in gospodoma Levarjem in Kovačem v glavnih vlogah. Na velikonočni ponedeljek se vprizori »Trubadur« z gospema Lovšetovo in Thierry-Kavčnikovo ter gg. Drvoto in Romanowskim v glavnih vlogah.

Kino Tivoli. Spored za 16., 17., 18. in 19. aprila: »Temnica na dnu morja«, senzacionalna pustolovščina slovitega Harry Piel-a v 6 dejanjih. Predstave vsaki dan ob 3., 5., 7., in 9. zvečer, ob nedeljah in praznikih tudi ob pol 11. dopoldne. Ob 3. popoldne družinska predstava z izbranim prvovrstnim sporedom. Cene prostora: 5, 4, 3, 2, 1 Din. Prihodnja sporeda »Madame Tallion«, »Ana Karenina«, »Veites« in »Verites Vioit«.

Circus Renlow, nam že od lanskega leta znan, pride te dni v Ljubljano, kjer hoče cenj. občinstvu nuditi nekaj prvovrstnih predstav. Najboljši material, sloviti jezdni in telovadni umetniki na izbornu dresiranih konjih so vzbujali že v največjih mestih Evrope veliko pozornost in priznanje. Več v oglasih in lepakih.

Celje.

Ovaduštvo pred sodiščem. V sredo, dne 12. t. m. ob 11. dopoldne, se je vršila nadaljevalna obravnava zasebnega obtožitelja Oseta Franca proti Šketu, delavcu v Westnovi tovarni v Celju. (Glej poročilo o prvi obravnavi v »Napreju« številka 81.) Ker je bila razprava javna, se jo je udeležilo veliko število poslušalcev, večinoma delavcev. To pa tožencu Šketu ni ugajalo. Zato je zaprosil sodnika, da naj vse poslušalce nažene iz dvorane; skliceval se je nato, da ni ničesar ukradel. Sodnik mu je pa odgovoril, da je razprava javna in da zaradi tega ne more nikoga spoditi iz dvorane. (Toženec, je imel najbrže slabo vest ter se je bal, da bi sodelavci zvedeli kako se dajo izdajice kupiti z denarjem, da potem kradejo delavsko čast. Op. poročevalca.) Nato je sodnik zaslišal pričo Urabiča, uradnika tvrdke Westen, ki je izjavil, da ne razume dobro slovensko. Govoril je nato nemško. On ni vedel nič slabega o Osetu, kakor to, da je pozival sodelavce k organizaciji delavstva. (To ni slabo in tudi ne grdo; to je zakonita pravica. Za kapitaliste je to slabo, zato ga je tovarnar Westen odpustil. Op. uredn.) — Sodnik: »Kaj je storil Westen na izjavo Šketa?«

Priča: »Weston je rekel, da ga bo spodil!« Sodnik: »Ali dobi vsak odslovitev, kateri organizira delavce?« Priča: »Tega ne vem!« Sodnik: »Ali je bil Oset odpuščen radi tega, ker ga je Šket Westnu ovajal?« Priča: »Da, radi tega.« Sodnik tožencu: »Povejte, kaj ste rekli Westnu?« Šket: »Ko sem šel k gospodu po predujem, me je isti zavrnil s pripombo, da naj grem k Osetu po predujem, on je sedaj gospod. Jaz sem povedal, da jaz nisem organiziran; povedal sem tudi, da Oset hoče tudi mene organizirati, pa jaz se ne pustim.« Sodnik: »Kaj je bilo potem?« Toženec: »Dobil sem predujem.« (Šepetanje med poslušalci. Lej ga vraga, za predujem je izdal delavsko čast potem je pa denar zapil.) (Proletarijat izdajajo večidel pijanci, ki se dajo uporabiti tudi za stavkokaze, v katere se kapitalist za par grošev lahko noge obriše op. por.) Šket je naprosil sodnika, da bi se njegove priče zaslišale. (Za priče je imenoval svojo ženo in delavca Rojnika Antona, stavkokaza pri Westnu.) Sodnik je želji ugodil in priče zaslišal. Priča Rojnik Anton 23 let star, samski govori skrpučano slovenščino: »Videl sem, ko sta se Šket in Oset onegala, ko sta rezala plehšajbe.« Sodnik: »Kako onegala?« Priča: »Oset ga je zatožil, ko je rezal Šket pleh. Rojnik, Oset je meni rekel, da se ne smejo punce napajati.« Sodnik: »Je imel popolnoma prav, ker je to nemoralno delo. Sicer je pa to stvar, ki ne spada sem kaj.« Nato je priča Strnad, stavkokaz, bivši klerus, ki je vseled nemorale izključen iz organizacije, čitala napisani napad proti Osetu. H koncu je sodnik zaključil obravnavo v prilog Oseta.

PREDLOGI

gospodarskega in finančnega odseka za omejitve stanovanjske bede.

Odsek predlaga, da se za omejitve stanovanjske bede v Celju zgradi dve stanovanjski hiši, in sicer na stroške mestne občine.

Na ta način bi imeli izdatkov 8 milijonov kron. Za kritje obresti, če jih računamo po 6½%, bi rabili letno 520.000 kron, za 2% amortizacijo 160.000 K in 1% za popravila in davke 80.000 K, skupaj 760.000 K letno.

Najemnina za stanovanja v teh 2 hišah bi znašala letno 93.600 K. Mestna občina naj donasa tem stroškom iz splošnih dohodkov letno 300.000 K, doklade na hotelske sobe naj se zvišajo za 25%, kar bi donasalo 170.000 K letno in slednjič naj se določi posebna stanovanjska doklada po ključu, ki bi donasala letno 230.000 K, skupaj 793.000 K.

Tabela za stanovanjske doklade.

Za najemnino letno do	480 K	2 %
od 481 do	960 K	3
961	1920	4
1921	3840	5
3841	5840	6
5841	7840	7
7841	8840	8
8841	9840	9
9841	10840	10
10841	11840	11
11841	12840	12
12841	13840	13
13841	14840	14
nad 14841		15

Za podnajemnine se vzame podlaga ¼ zneska. Drobci se zaokrožijo navzgor na celo krono. Doklada velja vedno po sedanji tabeli in se vsako leto znova določa.

Stanovanja, ki presegajo po stanovanjski uredbi z dne 21. marca 1921 dovoljeno število sob, se smatrajo kot luksuzna stanovanja in se obdavčijo dva-

kraťno. Istotako se obdavčijo **dvakratno vsi denarni zavodi**, dokler ne sezidajo za svoje uslužbenke stanovanjske hiše.

Vsaka nova koncesija za velepodjetja, pa bodisi bančnega, industrijskega ali pa trgovskega značaja, naj se dovoli le pod pogojem, da zgradi tako podjetje za svoje uslužbenke stanovanjske hiše in položi v ta namen od mestnega magistrata določeno kavcijo.

Da se ta stanovanjska doklada pravilno razdeli, izvoli se izmed občinskega odbora posebna komisija, ki pregleda dotične prostore, za katere je v stanovanjskih izkazih premala stanarina napovedana, in določi vsoto, katere naj se obdavči.

Okrajna sodnija opusti zapore, iz katerih naj se naredi 5 stanovanj in pisarna. To bo stalo 200.000 K in naj se delo takoj razpiše.

Županstvo se pooblasti radi dogovora z denarnimi zavodi za posojilo.

Vsi navedeni predlogi so bili enoglasno sprejeti na plenarni seji občinskega sveta proti glasu občinskega svetnika Bizjaka.

(Priznamo, da je tukaj storjen majhen korak k ublažitvi stanovanjske bede. Sezidani bodeta dve stanovanjski hiši. Smatramo, da bi bilo pravično, če bi bili vsi izdatki amortizacije pokriti s prispevki od onih, ki stanovanje že imajo. Vendar se nam zdi odmerjati davke po najemninu precejšnja krivica; pozabiti ne smemo, da so majhna stanovanja v razmerju proti obsežnim stanovanjem veliko dražja. Res je v sprejeti tabeli prišla do veljave progresija, toda ravno z ozirom na omenjeno krivico je ta progresija veliko premajhna. Nasprotno priznamo, da še tako pravična progresija na najemnino ne more biti nikdar res pravična, kajti velika družina potrebuje veliko stanovanje, dočim pomeni veliko stanovanje za majhno družino luksuz. In vendar bo plačeval tisti, ki ima luksuz pri stanovanju, samo dvakratni davek. Ali se vam ne zdi to premalo?)

Častitamo pa Celju, da je soglasno sprejelo načrt, ki vsaj deloma odpravlja socialno krivico. — Opomba ured.

Iz stranke.

Trbovlje. V petek, dne 14. t. m. se bo vršil v »Delavskem domu« javen shod. Poročevalca sodrug Svetek in sodrug Leskošek. Sodrugi, vsi na shod. — Sklicatelji.

Časi se vračajo? Te dni pred velikonočnimi prazniki je naval za mleko tako grozovit, da se človek nehote spomni na tiste zlate čase, ko so pri večnem čakalju na kruh in druge življenske potrebščine mečkali in lomili ljudem rebra. Tistega, ki bi takrat trdil, da se bo tri in pol let po svetovni vojni dogajalo le količkaj podobnega, bi ljubljanske kuharice slekle iz kože. Vendar pa so sedaj pokazale, kako nerade opuščajo stare navade in s kako vnemo in prakso čakajo in se privajajo v procesijah za ubogi literček mleka, ki ga bodo rabile — za potice vmesti. Došlecu iz tujih krajev bi se ta kričeča in obupana gneča silno smilila, in smilila bi se mu vsa Ljubljana, ki tako strašno trpi pomanjkanja. Žalostno in istinito je dejstvo, da takoj najde usmiljenje bogataš, revež pa, ki ne bo za praznike imel niti poln lonec krompirja, ne bo vzbudil pri ljudeh usmiljenja. — V Ljubljani je mleka dovolj, za potrebno vporabo še preveč. Vzrok temu, da je naval nani, so krive »varčnje« ljubljanske kuharice same. Pre-

milosten je bič, da bi razgnal sitne in požrešne ljubljanske gospodinje in kuharice, ki jim je edini življenski ideal: celo leto raje stradati, samo da je v velikih praznikih uživanje do skrajnosti razkošno, potrpatno in nezmerno. Zraven pa so še večina tako komodnih, da niti ne gredo nobene stvari same iskat, marveč pošiljajo le svoje majhne otročiče, da jih pri čakalju na mleko odrasli tlačijo in duše. — Vsekakor vidimo, da ljubljanskim kuharicam, ki vedno najbolj kriče kako kruto vlada draginja, do sedaj še ni take sile. Vkljub temu jim želimo vesele praznike, sebe pa tolažimo edino z upom, da bodo ženske čez 100 let mogoče kaj bolj prikladne sodobni družbi.

Gospodarstvo.

= **Valuta.** (Zagreb, 12. aprila.) Ameriški dolar 299 K, 100 nemško-avstrijskih kron — naših 4.50 K, čehoslovaška krona 6.05 K, angleški funt 1360 K, napoleonor 900 K, nemška marka 1.12 K, lira 16.25 K, madžarska krona 0.45 K.

= **Povišanje tovarnine.** S 1. majem se poviša tovarnina na naših železnicah za 50 odstotkov.

= **Žitni trg.** (Novi Sad, 10. aprila.) Ker so zahtevali za pšenico visoke cene, se ni notirala. Kilogram kornu po 3.05 do 3.10 Din., kg rži po 3.85 Din., kg ječmena 3.12 Din., kg ovsa 3 Din., kg belega fižola 2.87 Din., kg svinjske masti 21.25 dinarjev.

= **Bogata ležišča soli v Bosni.** V okolici Tuzle v Bosni so odkrili velika ležišča soli. To ležišče je tako izdatno, da bi se moglo v eni sezoni pridelati do 4400 vagonov soli, s čemer bi bila pokrita četrtina potrebščine vse države.

Zadružništvo.

Pribijemo: Iz zadnjič objavljenega poročila o nabiranju hranilnih vlog pri posameznih podružnicah je točno razvidno, kje je delavska zavednost največja. Od takrat do danes še ni minilo 14 dni in že se pozna učinek omenjega poročila. Od vseh strani prihajajo namreč vloge, male za 10 K, pa tudi velike z več ničlami na koncu. To je razveseljivo in to pribijemo. Dalje prihajajo poročila, da bi ta in ta kraj lahko več vložil, kot je, če bi bili ljudje v zadružne ideje bolj posvečeni, če ne bi bilo raznih žganjetočev, krčem itd. Spoznanje — prvi korak k poboljšanju. To je razveseljivo in to pribijemo. Pa še druga poročila prihajajo in baš iz krajev, od koder bi se jih človek nadejal najmanj. V tem in tem kraju je zaveden človek, ki mu je prišla zadružna misel v meso in kri. Sam ne more ničesar. Gre od hiše do hiše, od prijatelja k prijatelju, razlaga, govori, pojasnjuje. Uspeh? Ljudje pristopajo kot člani h konsumnemu društvu, vplačajo delež in vrhu deleža še večjo hranilno vlogo. Vsak dan jih je več in ko jih bo zadosti, tedaj dobe svoj zadružno trgovino. Tako se dela na gospodarskem polju in naši zavedni ljudje se takega dela ne strše. To je razveseljivo in to pribijemo. Naša najmočnejša gospodarska organizacija je Konsumno društvo za Slovenijo v Ljubljani. — Oklenimo se je!

Po svetu.

— **Angleži se boje nemškega poloma.** Skoro vse angleško časopisje se bavi z gospodarskim položajem Nemčije in razpravlja o njem približno takole: Nemška marka je padla na 1450 za sterling-

ski funt na londonski borzi in pojde še nižje. To je posledica najnovejšega zaključka ententne reparacijske komisije, da se mora Nemčija deloma podvreči gospodarski in finančni kontroli zaveznikov. Angleški finančni krogi so zelo v skrbeh, kaj bo iz te krize. Neki finančnik ki je visoko v vladnih krogih, je rekel pred kratkim, da to je zadnja karta, ki jo igra ententa. Zahteva reparacijske komisije pomeni, da mora Nemčija bankrotirati. Toliko časa bodo navijali Nemčijo, da finančno pogine in potem ne bo nič dobil belica od nje. Če bi Nemčija ugodila zahtevam entente in poskušala plačati v tem letu pol milijarde zlatih mark v gotovini, eno milijardo v materialu ter hotela iztisniti iz svojih kapitalistov drugo milijardo kot notranje posojilo, tedaj bi izzvalo veliko industrialno krizo in splošno brezposelnost, čemur bi moral slediti generalni krah. Ker ni ugodila ententi, morajo sedaj zavezniki, če bodo izvajali kakšne sankcije, prevzeti odgovornost za prehrano prebivalstva Nemčije. Kljub temu, da se Francija srdito upira razpravljanju o vojni odškodnini na genovski konferenci, je vsak dan bolj jasno, da je treba govoriti o vsej situaciji v Evropi in nemogoče se je izogniti vprašanju nemških dolgov in kako bodo plačani. Ravno to velja za ruske dolgove.

SODRUGI, PRIPRAVLJAJTE SE NA DOSTOJNO PROSLAVO PRVEGA MAJA!

POSLANO.

V »Napreju« št. 79. z dne 7. aprila 1922 odgovarja predsednik podružnice kemičnih delavcev v Zidanem mostu na članek »Posledice ekstremistično-anarhističnega gospodarjenja v cementni tovarni« Zidani most.

Predsednik očita, da ni bilo zelo hramo od mene in sohr. Rejca, da sva se tako nepričakovano umaknila pred dvema nezadovoljevcema. Trdi, da je bila najina dolžnost prepričati ju o njuni krivici. Konečno napa sohr. Laznik še na srce polaga, da bi vbodoče bolj vztrajno zastopala nevedno in obžalovanja vredno delavstvo. E, kako nedolžno naj bi naenkrat cela stvar izgledala. Tajnik je sedaj kriv, ker se ni pustil zmerjati! (Nevedno delavstvo je nedolžno, to pravim tudi jaz). Usojam si odgovoriti le za mojo osebo in funkcijo. Nevedno delavstvo v Zidanem mostu ni mogoče podučiti, ker so med njimi tudi delavci, ki ljubijo nevednost mase, da čim lažje fraze prodajajo in delavstvo hujkajo. Že pred enim letom sem skušal to nevedno maso podučiti in ji povedati, kaj je največje zlo: rekel sem, da je »alkohol« strup. In tak strup se dobiva v gostilnah. Eden gostilničar v Zidanem mostu daje pijačo na puf. Kaj se je zgodilo? — Našli so se trije delavci (eden izmed njih je danes odbornik organizacije in delavski zaupnik v tovarni). Ti trije so šli k gostilničarju povedati, da sem jaz na shodu napadal birte. Eden se je čutil prizadetega in je vložil tožbo proti meni radi razžaljenja časti. Delavci pa so šli za pričo pred meščansko sodišče in tam najprej prisegli Bogu vsega mogočnemu itd. ter izjavili, da sem tistega birta žalil, ki se je slučajno čutil razžaljenega; dasiravno ga jaz nisem poznal. Sodnik, kajpada je moral izgovoriti nad menoj krivdorek, in me obsodil na 2 dni zavora.

Morda bo sohr. predsednik skušal trditi, da je to privatna stvar, a vendar moram že vnaprej izjaviti, da je društvena stvar, ker sem bil na shodu kot tajnik strokovne komisije, a ne kot privatna oseba.

Da vprico takih ljudi ni varno govoriti to, kar je delavstvu najbolj potrebno, to bode razumel menda vsakdo. Ne maram preiskovati, kako je prišlo sploh do tega, da so delavci šli v boj za kapitalista, enega kapitalista, ki jim prodaja strup, ter da so trdili, da sem ravno tega na shodu napadal. To vprašanje pustim odprto, premišljuje naj o tem ubogo delavstvo, da se bode znalo pri volitvah odbornikov in zaupnikov ravnati. Sodruhu predsedniku priznavam, da se je držal nepristransko, po mojem mnenju še celo preveč, tako, da je zgubil ravnotežje v vodstvu, da se je bilo bati, da ga hujšaki pogazijo. Da on delavstvo sedaj zagovarja, mu dam popolnoma prav. Kajti le na tak način se strokovni pokret čisti, če si bomo storjene grehe v naše liste napisali. Toliko v mojo obrambo, imam pa še druge grehe na razpolago, ki jih držim še za rezervo.

Leskošek, strok. tajnik v Celju.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: France Svetek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

„TRIBUNA“

tovarna dvokoles in otroških vozil. Najcenejša dvokolesa in otroški vozički raznih modelov. Sprejmejo se tudi dvokolesa in otroški vozički v polno preno, emajliranje z ognjem in ponikanje. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Dežne plašče

za dame in gospode v veliki izbiri priporoča trdka

A. & E. SKABERNÉ
Ljubljana, Mestni trg 10.

Največja zaloga klavirjev in pianin v Ljubljani.

TVRDKA J. DOLENC,
Ljubljana, Hlšerjeva ulica št. 5

se priporoča za nakup najboljših instrumentov izvrstnih tovarn po najsolidnejših in nizkih cenah.

Kdor hoče imeti res s pristnim blagom prepletkano hišo, pohištvo in lakiranje vozni koles v peči, naj se obrne na trdko

STONE MALGAJ

Ljubljana stavbeni in pohištveni pleskar in ličar Ljubljana
Kolodvorska ulica št. 6

Dva čevljarska POMOČNIKA

izurjena v izdelovanju zelo finega luksuznega dela, sprejemem takoj. Plača po novi tarifi. M. Peternel, čevljarski mojster, Spod. Šiška, Celovška cesta 89.

VAJENCA

za mizarsko obrt dobrih in poštenih staršev sprejemem. Merkel Anton, mizarski mojster v Šoštanju, Stajersko.

Stavbena in gostilniška zadruga „Delavski dom“

v Trboviah, r. z. z. o. z.

sporoča svojim članom, da toči dobra **dolenjska, bizeljska** in **ljutomerska izbrana vina**, kakor tudi vedno **sveže pivo** v sodčkih in steklenicah, vedno po konkurenčnih cenah.

VLOGE obrestuje po čistih 4 1/2 %. Vloge so znašale 31. dec. 1921 K 592.971.17, rezervni delež K 29.022.19. Blagovni promet v letu 1921 pa je znašal K 1.820.617.51.

Član postane lahko vsakdo, ki plača K 50.— in vpisnino 50 vin.

Delniška glavnica:
K 20.000.000.—

Slovenska eskomptna banka

Rezervni zakladi:
K 6.500.000.—

Podružnice:
Novo mesto, Rakek,
Slovenjgradec.

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Telefoni št. 146, 458.

Brzjavke:

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje. **ESKOMPTNA.**